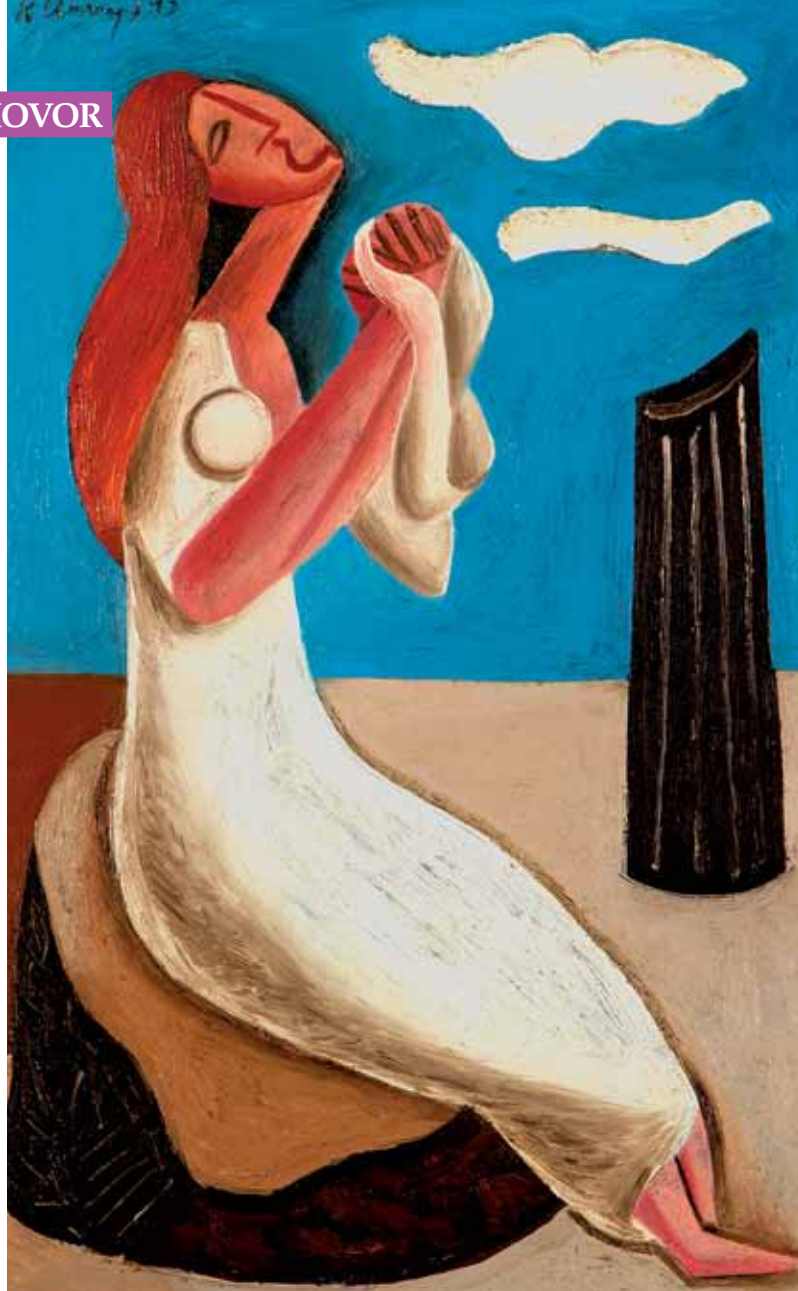

Doby, kdy se obraz Františka Kupky prodal v Praze za 57,5 milionu korun, jsou už zřejmě nenávratně pryč. Alespoň to před jarní exkluzivní aukcí tvrdí MUDr. VLADIMÍR NEUBERT (69), bývalý lékař a dnes majitel velké aukční síně Galerie Art Praha na Staroměstském náměstí. I tak jsou investice do umění stále hodně lukrativní.

Galerista z ordinace

**Obraz *Dívka-
Nařikající*
od Karla
Černého
pochází
z roku
1945 a jeho
vyvolávací
cena je 1,8
milionu
korun.
Experti
odhadují
jeho cenu na
3-3,5 milionu
korun.**

■ Jak se to přihodí, že se lékař stane galeristou?

Po revoluci jsem šel s duchem doby a porídil si soukromou ordinaci. Samozřejmě jsem vůbec netušil, jak to funguje. A ono to fungovalo strašně bidně, i když jsem působil jako internista i kardiolog. A když mi pak přišla v roce 1993 kontrola z VZP a revizorka mi vyškrtala 50 kusů EKG, aniž by tomu vůbec rozuměla, tak mě to zlomilo.

■ Už tehdy jste sbíral obrazy?

U nás v rodině jsme byli přes tři generace malíři, nebo sběratelé. A protože já malovat neuměl, musel jsem být zákonitě sběratel. Měl jsem štěstí, že jsem zrestituoval půlku činžovního baráku v Táboře, tu jsem prodal a mohl začít nakupovat. Brzy jsme měli náš pražský byt 2+1 přeplněný obrazy tak, že už to začalo být nebezpečné. Balkon se pět let neotevřel, protože byl zavalen obrazy, v ložnici jsme s manželkou skákali do postele z úzké uličky, a v kuchyni to bylo

stejně. Nezbylo tedy, než pro obrazy začít shánět jiný prostor. Galerie byla pro mne v podstatě východiskem z nouze.

■ To si musela manželka oddechnout.

No, oddechnout... Jednou, když jsme měli jet na chalupu, tak jsem přišel bez auta, protože jsem ho vyměnil za obraz – krásného Tittelbacha (*smích*). Mnohokrát jsem koupil nějaký obraz z posledních peněz a pamatuji, že se pak jednou usedavě rozplakala, že nebudeme mít co jíst. Tak jsem jí musel koupit kostým, abych ji uklidnil.

■ Pomohlo vám, coby sběrateli, vaše lékařské povolání při získávání kontaktů mezi malíři?

V začátcích velmi. Myslím, že první ke mně chodil Lev Šimák a ten mě doporučil zase někomu dalšímu. Takovouto tichou poštou se u mě v ordinaci začali množit malíři. Takže jsem poznal Arnošta Paderlíka, Františka Jiroudka, Jana Hány, profesora Jana Baucha, Josefa Jíru, Otu Janečka a další.

Nejdřív jsem si řekl, že zkusím být lékařem a zároveň provozovat galerii, ale více než-li infarktu jsem úplně propadl kouzlu umění.

■ Jak se vám podařilo zřídit si galerii přímo naproti orloji na Staroměstském náměstí?

Přihlásili jsme se do soutěže o využití prostorů, kde se předtím fotily nevěsty. Ale vůbec jsme nepočítali, že bychom mohli uspět. Hledali jsme proto jinou lokalitu na Praze 1, ale najednou přišel dopis z magistrátu, že nám byly ty prostory přiděleny. Prý to bylo proto, že jsme chtěli nabízet kulturu, zatímco ti další uchazeči byli buď jugoslávští zlatníci, nebo prodejci ruských čepic. Poloha na Staroměstském náměstí se ukázala jako obrovské štěstí. Od prvního dne v tom roce 1994 jsme byli v černých číslech. Cizinci se šli podívat na orloj a pak zamířili rovnou k nám.

■ A stále u vás nakupují hlavně cizinci?

Zpočátku bylo mezi kupujícími devadesát procent cizinců a deset procent Čechů. Po útocích na New York ale přestali jezdit Američané, po celosvětové krizi i Němci a Holanďani a složení klientely se úplně převrátilo. Nyní u nás nakupuje pět procent cizinců a 95 procent Čechů.

■ Prodává se lépe jméno, nebo spíše motiv?

Vždy to musí být hlavně hezký obraz. A nejlépe samozřejmě od slavného malíře.

■ Prodáváte obrazy Součka, Fišárka, Jiroudka, Paderlíka, Hány, Baucha, Rabase... Na české umělce 20. století se soustředíte cíleně?

Je to dáno tím, že jsem mnohé z nich osobně znal. V posledních 25 letech se začala do umění zbytečně přidávat politika a někdejší národní umělci, přestože to byli výborní malíři, se moc neprodávali. Až teď se začínají zase vracet na výsluní. Začal to Souček a myslím, že brzo po něm budou další.

„Galerie je od prvního dne v černých číslech.“

■ Je to podle vás skupina autorů, na kterých se dá ještě zbohatnout?

Ještě se dají koupit za málo peněz. Jsou teď na dvacetitisícové úrovni. Ale myslím, že není daleko doba, kdy budou na stotisícových. Už teď je několik sběratelů Jiroudka,

kterí jsou ochotni v aukcích zaplatit dobrou cenu. I s naší dvacetiprocentní aukční přírážkou. Takže chodím po aukcích, a když tam vidím za rozumnou cenu některého z těchto autorů a je to pěkný obraz, tak ho koupím.

■ Proč nemají světovější renomé?

Oni všichni v době bolševika vyhrávali mezinárodní malířská sympózia a biennále v cizině. Protože se ale v posledních letech už téměř mezinárodní výstavy nedělají, tak není o české autory za hranicemi až takový zájem. Tohle s překvapením zjistili emigranti, kteří si odvezli Čapky, Špály a Filly do ciziny a mysleli si, že tam za ně dostanou balík. Jenže pak museli přijet zpátky, aby to tady nejdraž prodali.

■ Je zájem i o současné české malíře?

Z žijících autorů se hodně kupuje Roman Brichcín, zájem je i o Jaroslava Rónu, který

„Obraz za 350 000 Kč už má hodnotu 12 milionů.“

má dost vysoké ceny a normální obraz od něj nekoupíte pod 250 tisíc korun.

■ V roce 2001 jste se pustil i do pořádání aukcí. Proč?

Lidé, když měli hezký obraz, tak začali chodit s tím, že ho chtějí dát do aukce. Čtvrt roku jsem odolával a pak jsem se musel přizpůsobit. Pravdou je, že trhu příchod investorů do umění ohromně prospěl. Všichni prognostici předpovídali, jaký přijde v obchodu s obrazy pokles, ale ono to tak není.

■ Jsou dnešní aukce, kdy se velmi často draží po telefonu, více o sběratelích, nebo o investorech?

O investorech. A ti přirozeně preferují stabilní tržní jména, jako je Filla, Špála, Justitz, Zrzavý a další. Na druhou stranu se investoři umělecky kultivují. I největší dnešní žijící sběratel, doktor Vladimír Železný (*bývalý ředitel TV Nova, pozn. red.*), začínal bez zásadních znalostí o obrazech, ale průběžně malíře studoval a všechno se kvalitně naučil. Navíc měl obrovské štěstí, že začal v době restitucí a nakupoval úplně za lacino. Například pro srovnání – metrové nádherné *Haldy* Jana Zrzavého, slavný obraz z Národní galerie, jsme prodali za 350 000 korun a dneska by za něj bylo nejméně 12 milionů. Dr. Železný, jako jeden z mála věděl, že když chce mít krásný obraz, tak musí jít v aukcích i nad normální cenu. Když tehdy za dalšího Zrzavého zaplatil milion a půl, byli z toho všichni na nervy. Dnes by za něj dostal přes 15 milionů.

▲ Zrzavého *Přístav na Ile de Sein* bude mít při aukci vyvolávací cenu 3,8 milionu korun. „Je to krásný obraz, ale těch variant z Benátek a Itálie namaloval Zrzavý čtyřiatřicet. To je strašně moc,“ tvrdí Vladimír Neubert.

▲ „Nejhezčí z nabízených obrazů v jarní aukci je podle mne vzácná Kremličkova *Slovenská krajina*, kde je odhadovaná cena víc než osm milionů,“ podotýká Vladimír Neubert. Vyvolávací cena: 4,8 milionu Kč.

INZERCE

■ Jakých obrazů, které prošly vaší galerií, si ceníte nejvíce?

Nejdražší byl Josef Šíma s názvem *Léda s labutí*. Ten se prodal včetně aukční přírážky za 17,6 milionu. Pak jsme prodali několik Fillů za ceny kolem 14 milionů a měli jsme i dva Čapky – jeden byl za čtrnáct milionů a druhý za dvanáct. Nejpůvabnější ze všech ale byla Čapkova *Dívka v ružových šatech*.

■ Čím to, že je kromě Kupky z českých malířů největší zájem o Fillu? Mezi deseti nejdražšími obrazy prodanými na českých aukcích je zastoupen rovnou pětkrát.

Je úžasný, to v každém případě. Ale upřímně řečeno, Filla byl móda. Každý, kdo byl trochu bohatý, si ho chtěl koupit, aby byl in. Oproti ostatním autorům byl Filla hodně plodný, což je ale pro prodej obrazů minus. Cena pak automaticky klesá. Z obou těchto důvodů je teď trochu „přefillováno“ a bude se už podle mě prodávat hůř. Býval za hodně přes deset milionů korun, teď už to bude jen v jednotkách milionů.

Foto: David Neff / MAFRA, Profimedia.cz

■ Filla se hodně i padělá. Bojíte se jako galerista falzifikátů?

V podstatě ne. Jednak padělek poznám, a když si nejsem stoprocentně jistý, pozvu si některého ze 30 kunsthistoriků, se kterými spolupracujeme. Třeba teď do jarní aukce (24. dubna v pražském hotelu Hilton, pozn. red.) se nám přihlášily čtyři obrazy

„Každý si chtěl koupit Fillu a už je jich moc.“

od Filly a ani jeden z nich neprošel. Máme-li jen stín pochybností, hned objednáme chemicko-technologický rozbor, nábrusy, elektronický mikroskop... Problém ale je, že v Národní galerii jim tohle trvá tři měsíce a za jeden obraz chtějí 30 tisíc. Naštěstí jsme našli odborníky na Vysoké škole chemicko-technologické, takže je to rychle a za polovinu.

Obraz *Tvar modré* od Františka Kupky se v roce 2012 prodal s aukčním poplatkem za téměř 57,5 milionu korun. Bude někdy tento český rekord překonán? „Možná, ale pravděpodobně to moc není. Tehdy to bylo extrémní a říkal jsem si, proč zrovna Rus přijel pro tenhle obraz do Česka. V londýnské síni Sotheby's mohl mít podobný,“ říká Vladimír Neubert.

■ Když jsme u těch padělků. Až do roku 2013 jste musel řešit případ prodeje obrazu Pravoslava Kotika *Toaleta*. Ekonom Jiří Schwarz, který u vás v galerii obraz za 198 900 korun koupil, ho pak ale označil za falzum a vás kvůli tomu dokonce zažaloval...

Táhlo se to šest let. Spor jsem ale nakonec vyhrál, on musel zaplatit odškodné za poškození dobrého jména a omluvil se ve všech novinách. Přitom ten obraz, kvůli kterému mě obviňoval, vůbec nepatřil mně, nebo galerii.

■ Předloni zase policie řešila případ šikovného padělatele, který po celé republice nabízel imitace obrazů dosud žijících autorů. Měl jste s ním také zkušenost?

To byl pán, který k nám chodil dobrých deset let a většinou sbíral nebo prodával grafiky nebo kresby. A pak najednou přinesl dva obrazy Sopkovy *Vejsce* a *Pyramida*, u nichž se ukázalo, že jsou to padělky. Obrazy jsem stáhnul z aukce, ale stejně pak přišla policie a zabavila je. Doteď chodím k soudu jako svědek. Mimochodem, on měl ještě takovou drzost, že nám vzápětí nabídl dalších osm falešných obrazů.

■ Co říkáte na případ nedávno zemřelého komunistického europoslance Miroslava Ransdorfa, který se nechal napálit a přišel investicí do padělků o téměř milion korun?

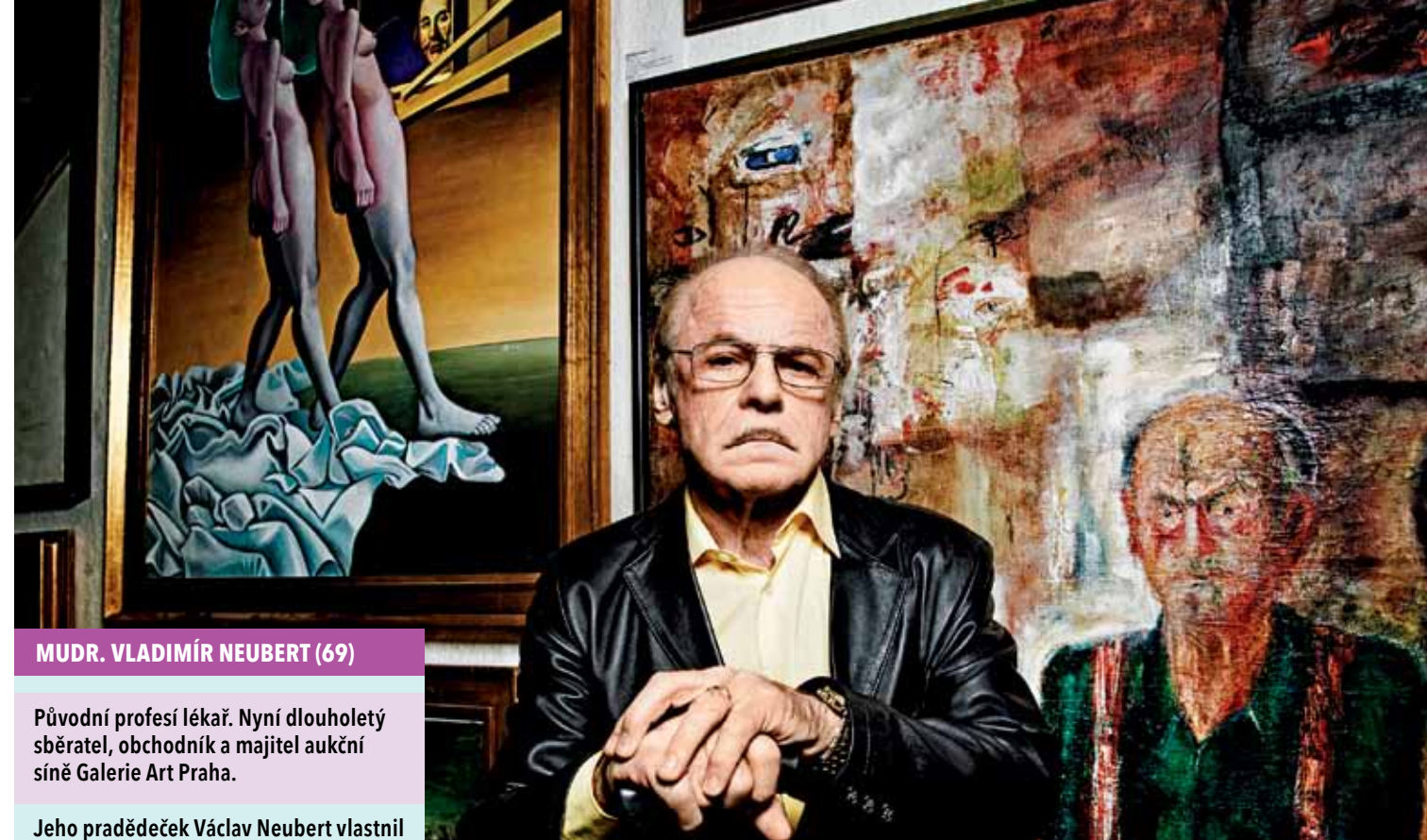
Ransdorf byl záhadná osobnost. On kupoval obrazy od Picassa a dalších velkých malířů, kteří byli u nás už dávno vybraní a bylo tak už předem na devadesát procent jisté, že jde o falza. A i když koupíte takovýto originál, tak ten obraz stejně musíte vzít a jet s ním do Francie, kde je příslušný institut, a až ten vám pravost odsouhlasí, nebo ne. A za to zaplatíte 50 až 250 tisíc korun.

■ Co se padělá nejčastěji?

To, co se prodává – Kupka, Filla, Zrzavý, Toyen, Sopko. V poslední době se padělatelé hodně zaměřují i na Kamila Lhotáka a příšerně začali napodobovat Josefa Jíru. Netroufám si na všechny malíře, ale na ty, jejichž pozůstalost nebo sbírky jsem prošel, tak tam originál od falza poznám.

■ Hodně obrazů máte od slavného sběratele a historika umění Jaroslava Borovičky, kterého pak v 50. let zavřeli komunisté do Valdic. Jeho sbírka byla prý předtím úžasná.

To ale nebylo jen o tom, že byl v dobré době na dobrém místě a měl peníze. On dokázal poznat kvalitní obraz dopředu, on byl geni-

MUDR. VLADIMÍR NEUBERT (69)

Původní profesí lékař. Nyní dlouholetý sběratel, obchodník a majitel aukční síně Galerie Art Praha.

Jeho pradědeček Václav Neubert vlastnil Grafické závody V. Neubert a synové. Potomci rodiny Neubertů získali podnik po roce 1989 v restituci. „Sice jsem ze začátku v té společnosti byl s ostatními Neuberty, ale pak jsem z toho vystoupil. Což bylo dobře, protože to řídil strýc a firma šla ke dnu. Naštěstí až po mém odchodu.“

ální. Příklad je třeba u studenta Karla Černého, kterému dělal mecenáše a s kterým se dohodl na přednostním prodeji jeho obrazů. V roce 1958 měl Borovička Kleopatru od Zrzavého, kterou chtěl ale také tehdejší ministr, velký sběratel. Nepovedlo se mu obraz od Borovičky koupit, a tak se najednou usoudilo, že pan profesor nežije životem socialistického člověka a šel si v roce 1959 na pět let sednout. Jediným smyslem celé akce bylo zabavit jeho majetek a rozdělit ho. Původně měl 1 200 obrazů, ale já už viděl jeho sbírku okleštěnou. Poté, co ho zavřeli, tak třetinu obrazů dali do aukce pro vyvolené soudruhy. Karel Černý se tehdy prodával za 50 korun, Václav Špála za sto... Takže se to samozřejmě prodalo všechno.

■ Jak jste se seznámili?

Přes obrázky, jak jinak. Já se doslova zamiloval do obrazu od Jana Baucha *Dívka u stolu* (*Dívka v modrém*). Měla ho Národní galerie, a to bylo bez šance. Začátkem 90. let jsem ale začal zjišťovat, jestli ho třeba v restituci někomu nevrátili, a vyskočilo na mě jméno Borovička. Sháněl jsem na něj spojení a nakonec jsem zjistil, že bydlí v Düsseldorfu, protože v roce 1968 emigro-

val. V Německu pak dosáhl vysokých ocenění, založil malířskou skupinu, stal se ředitelem tamní Kunsthalle a byl poradcem nejbohatších Němců při nákupu obrazů. Napsal jsem mu do Düsseldorfu pět dopisů, že bych chtěl od něj ten obraz koupit... Netušil jsem, že se mezitím vrátil do republiky a zrovna leží po broučce ve špitále v Praze. Naštěstí pak paní Borovičková přišla do naší galerie, aby zjistila, kdo mu to pořád píše. A přes ní jsme se seznámili.

■ A vy jste pak od něj začal kupovat nejznámější obrazy...

Měl jsem štěstí, že si pan profesor koupil v Podolí vilu v dezolátním stavu a na drahou rekonstrukci potřeboval peníze... Jednou mi soukromě prodal nádherného

„Lehl si na postel pokrytou třemi miliony korun.“

Kremličku. A byl tak hodný, že souhlasil, že mu mohu zaplatit ve čtyřech splátkách. Prvních půl milionu korun jsem mu dal v hotovosti, a protože jsem neměl připravený papír s potvrzením, tak jsem si to nechal podepsat na druhou stranu lékařského receptu. Druhý den jsem ale dostal horečku, poslal jsem manželku do lékárny, aby mi vyzvedla antibiotika, a omylem jsem to napsal na ten recept. V lékárně pak na ni chtěli volat policajty. Že je mafie (*úsměv*).

■ Jindy jste mu prý zase vyplatil za obraz tři miliony v malých bankovkách...

To se pan profesor inspiroval pohádkou o strýčku Skrblíkovi a chtěl si představit, jaké to je, mít všude kolem sebe peníze. Tenkrát jsem opravdu tu částku vyzvedl v bance v tisícikorunách a přinesl mu vše ve veliké nacpané igelitce. Dokonce jsem si na přepravu peněz vzal s sebou pistoli, aby mi je někdo neukradl. Pan profesor si pak peníze pečlivě rozložil na postel, lehnul si a říkal: Kdepak, to není ono...

■ U obrazu Karla Černého *Dívka-Nařikající*, který je nabízen ve vaší jarní aukci, máte psáno, že pochází ze sbírky po sběrateli, který ho dostal v roce 1945 přímo od autora. Zbavují se potomci někdejších sběratelů těch obrazů často?

Každý čas od času potřebuje peníze a podobně jako v tomto případě celí nešťastní musí sáhnout na rodinné stříbro. Oni měli štěstí, že jejich praděd bydlel s Černým v jednom domě a navštěvovali se, což bylo vzácné, protože Černý byl samotář. Do té míry, že měl v ateliéru polepená okna novinami, aby mu tam nemohlo ani světlo... Obecně bych řekl, že děti mají málokdy vztah k tomu, jaké obrazy nasbírají jejich rodiče. Hodně prodáváme díla, u kterých děti řekly, že je nechťejí... Asi tak ze 75 procent.

Lubor Černošáček

